

Tema: Fred

Under 2014 firar Sverige 200 år av fred. Fred är inte bara frånvaro av krig, freden byggs även i det lilla, genom möten och samtal om hur vi tillsammans kan utveckla vårt samhälle. Folkbildningen utgör en viktig arena för dessa möten och samtal. **FOLKBILDNINGSNYTT** gör några nedslag i fredsskapande verksamheter och aktiviteter inom folkbildningen i Uppsala län.

Fredliga möten i Uppsala

Studieförbunden i Uppsala uppmärksammar att Sverige firar 200 år av fred i vårvinterns seminarier

Sid 1

Utbildning i ickevåld

Hur kan man i Sverige arbeta för ickevåld? Katharina vet!

Sid 2

Gränslösa möten i Skutskär

Om möten över kultur- språk- och åldersgränser

Sid 3

Mohamad Hassan:

"Kulor och granater måste någon gång bytas mot pennor och studiecirkel." **Sid 1**

Utanför länet:

Demokratiutredning och ny folkbildningsproposition

Sid 3

På gång:

Samverkan kring läsfrämjande och digital delaktighet

Sid 2

Folkbildning - det viktigaste vapnet mot krig och konflikter

I år fyller Sverige år, nämligen 200 år av fred! Att förskonas från krig är ett privilegium som måste firas. Det är en stor fördel med tanke på vad krig för med sig i form av död och ödeläggelse. Även om jag idag är kommunalråd i Uppsala är jag ständigt påverkad av min uppväxt i krigets Libanon. Krig är en hemsk upplevelse som påverkar hela ens liv. Därför tycker jag att Uppsala kommuns satsning på Fredsåret är mycket angeläget. Att uppmärksamma 200 år av fred och att sikta mot ytterligare 200 år av fred är unikt. Ett viktigt skäl till att Sverige kunde förhålla sig fredligt och utvecklas som nation är utbildning och kunskapsspridning. Här spelade folkrörelser, studieförbund och folkhögskolor en mycket viktig roll tillsammans med nationella satsningar på skola i mitten av 1800-ta-

let. Jag vågar påstå att folkbildning är det viktigaste vapnet mot fattigdom, extremism, krig och konflikter. Det är i alla fall vad jag tror, utifrån mina erfarenheter från mellanöstern och kriget där. Där finns och fanns tyvärr ingen folkbildningstradition som den som Uppsala och Sverige erbjuder. Därför anser jag att vi måste slå vakt om studieförbundens, föreningarnas och folkhögskolornas verksamheter. De fyller en viktig funktion i vårt samhälle genom att berika oss med kunskap och information men också genom att vara det viktigaste vapnet mot samhällskonflikter. Sveriges har i historien varit känt för export av järn och trä, vi är numera också kända för export av tjänster och musik. Genom att stärka våra folkbildningsinstitutioner i Sverige skulle vi också kunna exportera idén med studieförbund,

föreningsliv och folkhögskolor som fredsprojekt. För att motverka konflikter och krig.

Uppsala kommuns satsning på fredsåret skulle inte ha varit möjlig utan ett bra samarbete med olika aktörer, bland annat studieförbund. Vi har ett digert program under hela året med tematiska månader och gäster från många länder. Jag hoppas att vårt firande kan inspirera till fortsatt arbete för fred i världen. Jag hoppas att studieförbund, folkhögskolor och föreningsliv kan fungera som en modell och spridas till konfliktzoner. Kulor och granater måste någon gång bytas mot pennor och studiecirkel. Det finns inga fiender. Fienden är okunskap!

*Mohamad Hassan (FP)
Kommunalråd
Uppsala Kommun*

Fredliga möten i Uppsala

Under 2014 firar Sverige 200 år av fred. Det uppmärksammar studieförbunden i Uppsala i seminarieserien Möten som utvecklar Uppsala med en rad spännande föreläsningar och möten med syfte att inspirera, väcka tankar och kanske utmana....

Möten som utvecklar Uppsala är en serie föreläsningar och möten i Uppsala, arrangerat av studieförbunden i Uppsala. Vårvinterns program fokuserar på att Sverige firar 200 år av fred. Fred är inte bara frånvaro av krig - freden byggs även i det lilla, genom möten och samtal om hur vi tillsammans kan utveckla vårt samhälle.

Folkhögskolorna och studieförbunden är, tillsammans med folkbiblioteken basen för den svenska folkrörelsedemokratin. Det breda engagemanget i samhällsfrågor som utmärker många av civilsamhällets organisationer är också en del av studieförbundens studiecirkel och kulturarrangemang. När man

i den europeiska unionen vill lyfta fram något positivt utmärkande för Sverige tar man gärna fasta på folkbildningen och de möjligheter den ger människor. Det förpliktar. I en värld där yttrandefrihet långt ifrån är självklar, och där människor fångas och dödas för sina åsikter, kan den svenska modellen svara. Det är i de till synes små sammanhangen diskussionerna kan föras som gör människor delaktiga i sina liv och samhället. Vi vill att våra seminarier under fredsåret ska skapa förståelse, tolerans och engagemang – i det lilla och det stora.

*Lars Häger, ordförande
Samstud Uppsala Knivsta*

Se program våren 2014

Utbildning om ickevåld

Det finns många vägar att verka för en fredligare värld. En av dem är att informera och arbeta för ickevåld. Studieförbundet Bilda och Kristina Fredsrörelsen ger fördjupningsutbildningar i ämnet.

Katharina, ledarrösten i gröna rutan här nedan, har nyligen avslutat en skraddarsydd fördjupningsutbildning för ickevåldsutbildare. Nu leder hon en studiecirkel om ickevåld hos Studieförbundet Bilda.

Utbildningen för ickevåldsutbildare vänder sig till personer med intresse för fred, rättvisa och ickevåld. Den är öppen för alla att söka, men i den senaste utbildningen prioriterades församlingsaktiva sökande. Det är också en fördel att ha vana av att leda grupper. Syftet efter avslutad utbildning är nämligen att deltagarna själva ska utbilda i ickevåld och sprida engagemanget för ickevåld som förändringskraft genom workshops och studiecirkel runt om i samhället; i församlingar, skolor, grupper mm.

Utbildningen sker i tre steg, i Sverige och i Jerusalem, med både teori, praktik, möten och workshops. Särskilt fokus ligger på Mellanöstern, och hur man i Sverige kan arbeta för ickevåld och vilka handlingar som

stödjer ickevåldsrörelserna i Mellanöstern.

Bilda och Kristina Fredsrörelsen står tillsammans för upplägg, kursledning och undervisning i både Sverige och Jerusalem. Utbildningen har hittills genomförts vart annat år, och de utbildade är sedan viktiga resurser i Bildas och Kristina Fredsrörelsens vidare arbete med att nå nya målgrupper med verksamhet om fred, ickevåld och konflikthantering.

I Uppsala har Bilda t ex genomfört en uppskattad fördjupningskurs i ickevåld och konflikthantering, samt arrangerat olika former av ungdomskvällar, workshops och föredrag och ickevåld, konflikthantering, fredsbyggande etc i samarbete med de utbildade "Icke våldstränarna".

FAKTA OCH INFORMATION

PDF om utbildningen 2013

www.bilda.nu

På gång: Samverkan kring läsfrämjande och digital delaktighet

Den 4 mars arrangerar ULB och Länsbibliotek Uppsala en dag för möten, inspiration och diskussion kring läsfrämjande och digital delaktighet för folkbibliotek och folkbildningsorganisationer i Uppsala län.

I den regionala digitala agendan framhålls folkbildning och folkbibliotek som viktiga aktörer i arbetet med digital delaktighet. Såväl studieförbund som folkbibliotek arbetar med att lära medborgare att använda datorer och Internet.

Folkbibliotekens och folkbildningens roll på läsfrämjandeområdet

stärks i den nya bibliotekslagen och i den nyss klubbade litteraturpropositionen.

Det finns många exempel på goda samarbeten kring såväl digital delaktighet som läsfrämjande insatser. Vad kan man lära sig av dessa? Hur kan man skapa ännu fler? Hur kan folkbibliotek och folkbildning i Uppsala län samverka inom dessa områden? Detta är några av de frågor som diskuteras under dagen.

Läs mer: www.ulb.se

Det händer här och nu!

11 mars: I krisen prövas ordningsmakten

Hur jobbar Uppsalapolisen lokalt med social oro? Jale Poljarevius, närpolischef Uppsala/Knivsta, berättar om förebyggande arbete för att skapa en lugn och trygg miljö. Vi får höra mer om hur man arbetar i gröna - gula resp. röda lägen, från lugnt läge utan hotbild till ett akut läge och vad detta innebär. Tid och plats: 11 mars, 16.30-17.30, Medborgarskolan, Hamnesplanaden 1, Uppsala
Mera info: www.medborgarskolan.se

22 mars: Konstworkshop om fred för barn och vuxna

Vi samtalar om fred och fredsåret i Uppsala, och skapar tillsammans bilder och collage med våra tankar om fred.

Ledare: Kajsa Haglund, konstnär från Uppsala.

Tid: 22 mars kl 10-15

Plats: Ateljé Fria Händer Ekebybruk.

Kostnad: 300 kr för en person och 500 för två från samma familj (gärna en vuxen och ett barn)
Anmälan: Senast 14 mars till kajsa.haglund@telia.com

Ledarrösten

Foto: Johanna Eklund

Katharina Stark, ledare i studiecirkel om ickevåld hos Studieförbundet Bilda

-Att vara ledare för denna kurs stärker mitt engagemang för fred på grund av alla otroliga deltagare som gång på gång påminner mig om att jag inte är ensam i min längtan efter en rättvis värld.

Gränslösa möten i Skutskär

Att mötas över gränser - språkliga, kulturella, åldersmässiga - kan vara en väg för ett fredligare samhälle. I Skutskär har Föreningen Afarvänner i Sverige och ABF i Uppsala län samlat olika nationaliteter för studiecirklar i olika ämnen. Nu satsar man också på att skapa nya samarbeten över föreningsgränserna.

Foto: ABF i Uppsala län

I en lokal i centrala Skutskär samlas sedan i höstas olika nationaliteter för att genomföra studiecirklar i olika ämnen, främst språk. Cirkarna anordnas av Föreningen Afarvänner i Sverige tillsammans med ABF i

Uppsala län. Ett välbesökt öppet hus anordnades under hösten 2013 då allmänhet, politiker och kommuntjänstemän bjöds in för information och provsmak på fikabröd från olika länder. Förutom planer på

flera Öppet Hus-kvällar satsar man också på att initiera ett samarbete mellan Afarvänner's förening och ABF:s medlemsorganisationer, så som PRO, Reumatikerföreningen, Riksförbundet för Social och Mental

Hälsa (RSMH) m. fl. Häromveckan, i mitten av februari, hölls ett första möte med en fruktsam diskussion och en början till ett nytt samarbete. Med mixen av såväl nationaliteter -från svenskar till somalier, eritreaner och personer från Östra Turkmenistan m fl - som kulturer, språk och åldrar kan det bli spännande möten fram över!

Mera info: gunnel.eriksson@abf.se

Utanför länet:

Ny folkbildningsproposition i mars

Regeringen har aviserat att den ämnar lägga fram en folkbildningsproposition i mars 2014. Propositionen kommer att behandla folkbildningsutredningens förslag, Folkbildningens samhällsvärden – En ny modell för statlig utvärdering SOU 2012:72, som presenterades i oktober 2012. Regeringen vill också se över mål och syften för folkbildningen. Som ett led i arbetet med propositionen har regeringskansliet arrangerat två hearingar där representanter från studieförbund

och folkhögskolor deltagit för att ge synpunkter och diskutera förslag. Hearingarna ägde rum 12 december 2013 och 24 januari i år. Statsrådet Maria Anrholm deltog i den senaste hearingen. Se och hör intervju med henne nedan:

Mera info:

<http://www.folkbildning.se/Aktuellt/Aktuellt/2014/statsradet-maria-anrholm-om-folkbildningspropositionen/>

Ny demokratiutredning i vår

I regeringskansliet pågår förberedelserna för att till våren tillsätta en ny demokratiutredning med fokus på delaktighet och inflytande. Ett samråd med representanter för olika organisationer, däribland flera studieförbund, hölls i början av december. Ytterligare ett samråd har aviserats innan regeringen beslutar om direktiv för utredningen. Den senaste demokratiutredningen, ledd

av Bengt Göransson, arbetade från 1997 fram till 2000 då dess slutbetänkande behandlades i ett stort rådslag.

Mera info:

<http://www.regeringen.se/sb/d/18134/a/230917>

Deltagarrösten

Helena Löfström, deltagare i målarциkel, Tämnargruppen inom NBV

- Jag går denna cirkel för att jag tycker om att skapa och vill utveckla mitt måleri och för att som småbarnsförälder få "egen tid" att kunna fördjupa sig i detta.

Fred och jämställdhet på internationella kvinnodagen

Den 8 mars firas internationella kvinnodagen. Hos NBV i Uppsala uppmärksammas dagen genom temat "Fred och jämställdhet".

På Kafé Mumrik i NBV:s lokal på Kungsgatan i Uppsala uppmärksammas internationella kvinnodagen i år med undertemat "Fred och jämställdhet", med anledning av att Sverige firar 200 år av fred. Arrangemanget ingår också i "Möten som utvecklar Uppsala" (se reportage s.1). Eftermiddagen bjuder på

både poesi och föredrag. Medverkar gör bland annat föreningen PAX Uppsala (tidigare PeaceWorks Uppsala). Föreningen startades 2012 och är en lokalförening med både nationell och internationell prägel som fokuserar på frågor om fred och mänskliga rättigheter. Den vänder sig främst till unga, men alla som

PAX Uppsala projektplanerar

vill är välkomna, berättar ordförande Sony Talukder. Genom studiecirkel hos NBV utvecklas arbetet för ett mångkulturellt och öppet samhälle i Uppsala.

Mera info: www.nbv.se/Avd/Uppsala-Gotland/Kalendarium-NBV-Uppsala-lan-Gotland/Fred-och-jamstalldhet/

Fortsatt stort musikintresse hos unga

Rep i Hangaren, Musicalen och Musikfabriken

Musikintresset är fortsatt stort hos unga runt om i länet (och i landet i övrigt). Studieförbunden och folkhögskolorna utgör viktiga arenor för utvecklingen inom detta område.

Många är de idag kända band och grupper (t ex Cardigans, Broder Daniel m fl) som startat sin bana i en studiecirkel. Många studieförbund (och folkhögskolor) i länet erbjuder (ofta utrustade) replokaler, utbildningar, inspelningar och scenframträdanden för unga band men också grundläggande utbildning för att t ex lära sig spela instrument eller sjunga.

Metalcorebandet "Sound of desperation" är ett av dessa band. Bandet startade 2011 och repar i Studieförbundets lokaler i Tierp.

- Det är så enkelt att ha en replokal så här, man betalar hyra och hjälper till när det behövs. Utan det hade det inte funkade alls, då hade vi inte haft någon replokal, säger Morgan Salestedt, medlem i bandet. Han berättar att man också lär sig att dela ansvar (eftersom replokalen delas med andra band) och studieförbundet erbjuder många utbildningar. För Morgans band går det bra och i höst kommer de att åka på turné som

förband till det franska etablerade metalbandet "Betraying the martyrs" och spela runt om i Skandinavien.

Medborgarskolan är ett annat studieförbund som erbjuder replokaler och då särskilt till de band som kommit en bit på vägen och vill ha sin egen utrustning i replokalen.

I Uppsala har man sedan något år tillbaka nybyggda utrustade sådana lokaler bara tio minuters gångväg från järnvägsstationen och erfarna musikansvariga som kan bistå med hjälp av olika slag. Man samarbetar också med andra studieförbund och exempelvis i maj ges en konsertkväll (se notis till höger) där band som repar hos studieförbunden kommer att spela, berättar Moa Brandt, musikansvarig på Medborgarskolan Mälardalen.

Not: De flesta studieförbunden i Uppsala län erbjuder musik- och bandverksamhet av olika slag och till olika målgrupper. På studieförbundens hemsidor kan man läsa mera om detta.

Smått & gott

2 april: 1814 - ett minnesvärt år för Norden

Sverige firar 200 år av fred, och Norge fick sin grundlag 17 maj 1814. Föredrag av medarbetare från Norges ambassad. Fri entré. Kl 18:30 Drakensalen, Studieförbundet Vuxenskolan, Kungsängsgatan 12, Uppsala.

8 april: Social oro i Uppsala kommun

Hur skapar man trygghet i Uppsala? Hur arbetar lokala brottsförebyggande rådet "Brå" och stadsdelsutveckling med sociala risker och social oro i Uppsala kommun? Carina Börjesdotter och Örjan Trapp berättar om trygghetsgrupper, Länsstyrelsens projekt "Sociala risk- och sårbarhetsanalyser" samt om Handlingsplan för social oro. Tid och plats: 8 april, 16.30-17.30 Medborgarskolan, Hammesplanaden 1, Uppsala. Mera info: www.medborgarskolan.se

29 maj: Konsert på Hijazz

Torsdag den 29 maj genomför Medborgarskolan och Studieförbundet Bilda en konsertkväll tillsammans på Bistro Hijazz i Uppsala, med uppträdande av olika band. Studieförbunden har tidigare samarbetat runt ett produktionsrep där band från respektive studieförbund fick möjlighet att filma och spela in en låt och bli fotade.